Dosarul nr.2-2480/2022
(2-22016164-12-2-04022022)

**H O T Ă R Â R E**
**În numele Legii**

**30 ianuarie 2024** **mun. Chişinău**

Judecătoria Chişinău (sediul Centru)
Instanţa compusă din:
Preşedinte de şedinţă,
Judecător Natalia Mămăligă
Grefier Valentina Perjeru

examinând în şedinţă publică în procedură contencioasă cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de către Institutul Municipal de Proiectări „Chișinăuproiect” împotriva lui Cazacu Pavel, intervenient accesoriu Primăria municipiului Chișinău, privind încasarea sumei,

**a c o n s t a t a t:**

La 3 februarie 2022, Institutul Municipal de Proiectări „Chișinăuproiect” a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Cazacu Pavel, intervenient accesoriu Primăria municipiului Chișinău. A solicitat încasarea din contul pârâtului Cazacu Pavel în beneficiul său a sumei de 115 886,50 lei ce constituie cheltuieli neîntemeiate constatate de Inspecția Financiară de pe lîngă Ministerul Finanțelor prin raportul din 06 aprilie 2021 și Prescripția nr.2***** din 8 aprilie 2021.

În motivarea acțiunii a invocat că în cadrul inspectării financiare complexe la Institutul Municipal de Proiectări „Chișinăuproiect”, pentru perioada de activitate 01 ianuarie 2016 – 31 decembrie 2020, efectuate de către Inspecția Financiară din subordinea Ministerului Finanțelor, prin raportul din 6 aprilie 2021 și Prescripția nr.25-07-10/513 din 8 aprilie 2021, au fost constatate unele neregularități în activitatea economică a întreprinderii, inclusiv la plățile salariale efectuate fostului administrator Cazacu Pavel. Astfel, potrivit concluziei Inspecției Financiare de pe lîngă Ministerul Finanțelor expuse în raportul din 06 aprilie 2021 și prescripția nr.2***** din 8 aprilie 2021, contrar art.22 din Legea salarizării nr.847-XV din 14 februarie 2022, în perioada 01 mai 2017 – 31 decembrie 2017 și trimestrul întîi al anului 2018, administratorului Institutului Municipal de Proiectări

„Chișinăuproiect”, Cazacu Pavel, i-a fost calculat și achitat salariu lunar cu 1 200 lei mai mult decât cel stabilit de contractul individual de muncă încheiat cu fondatorul, prin care institutului i s-a adus prejudicii în sumă totală de 13 200 lei. De asemenea la suma menționată au fost calculate contribuții de asigurări sociale și prime de asigurări obligatorii de asistență medicală în sumă de 3 630 lei. La fel, contrar art.4 alin.(2) al Legii salarizării nr.847 din 14 februarie 2022 în perioada anilor 2016 – trimestrul I al anului 2018, administratorului Cazacu Pavel, i-a fost calculat și achitat neîntemeiat adaos lunar la salariu în sumă totală de 77 689 lei, inclusiv: în anul 2016 – în sumă de 18 868 lei, în anul 2017 în sumă de 47 813 lei și în trimestrul I al anului 2018 în sumă de 18 868 lei, acesta fiind calculat din cuantumul salariului de funcție și sporul pentru performanță profesională și intensitatea muncii, dar nu din salariu de funcție (de bază). La suma menționată neîntemeiat au fost calculate contribuții de asigurări sociale de stat și prime de obligatorii de asigurări medicale în sumă de 21 367,50 lei. În total, cheltuielile suplimentare au constituit 115 886,50 lei, care în corespundere cu raportul din 6 aprilie 2021 și Prescripția Inspecției Financiare de pe lîngă Ministerul Finanțelor nr.2***** din 8 aprilie 2021 urmează a fi restituite în contul Institutul Municipal de Proiectări „Chișinăuproiect”. A reiterat că în ordine extrajudiciară, dat fiind faptul că pârâtul Cazacu Pavel a fost demis din funcția de administrator la 24 ianuarie 2020 și nu a fost antrenat în procesul inspectării financiare complexe a activității Institutului Municipal de Proiectări „Chișinăuproiect” realizate de Inspecția Financiară de pe lîngă Ministerul Finanțelor, prin scrisoarea nr.01-156 din 29 aprilie 2021 au remis în adresa acestuia copiile de pe raportul de control din 06 aprilie 2021 și Prescripția nr.2***** din 8 aprilie 2021. Urmare a recepționării explicațiilor din partea pârâtului din 12 mai 2021, prin scrisoarea din 21 mai 2021 au informat Inspecția Financiară de pe lîngă Ministerul Finanțelor, care a insistat la remiterea cauzei spre soluționare instanței de judecată. Consideră că prin prisma prevederilor art.262 și art. 345 alin.(1) și (2) din Codul muncii, Legii cu privire la întreprinderea de stat și întreprinderea municipală nr.246 din 23 noiembrie 2017 și a actelor de constituire a Institutului Municipal de Proiectări „Chișinăuproiect”, conducătorul unității poartă răspundere materială deplină pentru prejudiciul direct și real pe care l-a cauzat unității urmare a acțiunii sau inacțiunii sale culpabile.

La 19 mai 2022 pârâtul Cazacu Pavel a depus prin intermediul cancelariei referință, prin care a solicitat respingerea acțiunii ca fiind depusă tardiv sau ca nefondată.

Prin încheierea Judecătoriei Chişinău (sediul Centru) din 23 iunie 2023 a fost admisă cererea pârâtului Cazacu Pavel privind ridicarea excepției de tardivitate. S-a respins ca fiind depusă tardiv cererea de chemare în judecată înaintată de Institutul Municipal de Proiectări „Chișinăuproiect” împotriva lui Cazacu Pavel, intervenient accesoriu Primăria municipiului Chișinău, privind încasarea sumei.

Curtea de Apel Chișinău, prin decizia din 5 octombrie 2023, a admis recursul declarat de către Institutul Municipal de Proiectări „Chișinăuproiect”, a casat încheierea Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 23 iunie 2023, cu respingerea cererii privind ridicarea excepției de tardivitate și a remis cauza civilă pentru judecare în fond, în același complet de judecată.

În ședința de judecată pârâtul Cazacu Pavel și avocatul lui Cujbă Victor, împuternicit în baza mandatului nr.0930078 din 20 iunie 2022, au solicitat respingerea acțiunii ca neîntemeiată și tardivă.

Reprezentantul reclamantului Institutul Municipal de Proiectări „Chișinăuproiect”, Gafton Vasile, împuternicită în baza mandatului nr.1544250 din 26 octombrie 2022, la ședința de judecată nu s-a prezentat. Prin cererea depusă a solicitat examinarea cauzei în lipsa sa (f.d.127).

Reprezentantul intervenientului accesoriu Primăria municipiului Chișinău la ședința de judecată nu s-a prezentat, instanța considerând posibil examinarea cauzei în lipsa acestuia.

Audiind participanții la proces, studiind materialele dosarului, instanţa de judecată ajunge la concluzia că cererea de chemare în judecată este neîntemeiată şi urmează a fi respinsă din următoarele considerente.

Conform art.5 din Codul de procedură civilă, orice persoană interesată este în drept să se adreseze în instanţă judecătorească, în modul stabilit de lege, pentru a-şi apăra drepturile încălcate sau contestate, libertăţile şi interesele legitime.

În acord cu art.27 alin.(1) din Codul de procedură civilă, disponibilitatea în drepturi se afirmă în posibilitatea participanţilor la proces, în primul rând a părţilor, de a dispune liber de dreptul subiectiv material sau de interesul legitim supus judecăţii, precum şi de a dispune de drepturile procedurale, de a alege modalitatea şi mijloacele procedurale de apărare.

În conformitate cu prevederile art.118 alin.(1) și (3) Cod de procedură civilă, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanţele pe care le invocă drept temei al pretenţiilor şi obiecţiilor sale dacă legea nu dispune altfel. Circumstanţele care au importanţă pentru soluţionarea justă a cauzei sânt determinate definitiv de instanţa judecătorească pornind de la pretenţiile şi obiecţiile părţilor şi ale altor participanţi la proces, precum şi de la normele de drept material şi procedural ce urmează a fi aplicate.

Potrivit art.121 și art.122 alin. (1) Cod de procedură civilă, instanţa judecătorească reţine spre examinare şi cercetare numai probele pertinente care confirmă, combat ori pun la îndoială concluziile referitoare la existenţa sau inexistenţa de circumstanţe, importante pentru soluţionarea justă a cazului. Circumstanţele care, conform legii, trebuie confirmate prin anumite mijloace de probaţiune nu pot fi dovedite cu nici un fel de alte mijloace probante.

Conform art.130 alin.(1)-(4), art.240 alin.(1) și (3) Cod de procedură civilă, instanţa judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multiaspectuală, completă, nepărtinitoare şi nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul şi interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege. Nici un fel de probe nu au pentru instanţa judecătorească o forţă probantă prestabilită fără aprecierea lor. Fiecare probă se apreciază de instanţă privitor la pertinenţa, admisibilitatea, veridicitatea ei, iar toate probele în ansamblu, privitor la legătura lor reciprocă şi suficienţa pentru soluţionarea cauzei. Ca rezultat al aprecierii probelor, instanţa judecătorească este obligată să reflecte în hotărâre motivele concluziilor sale privind admiterea unor probe şi respingerea altor probe, precum şi argumentarea preferinţei unor probe faţă de altele. La deliberarea hotărârii, instanţa judecătorească apreciază probele, determină circumstanţele care au importanţă pentru soluţionarea cauzelor, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părţi, legea aplicabilă soluţionării cauzei şi admisibilitatea acţiunii. Instanţa judecătorească adoptă hotărârea în limitele pretenţiilor înaintate de reclamant.

Din actele cauzei se atestă că fondatorul Institutului Municipal de Proiectări „Chișinăuproiect” este Consiliul municipal Chișinău.

La 8 mai 2015 Consiliul municipal Chișinău, în calitate de fondator al Institutului Municipal de Proiectări „Chișinăuproiect”, în persoana Primarului General al municipiului Chișinău, a încheiat cu Cazacu Pavel contractul individual de muncă nr.14, în temeiul dispoziției Primarului General al municipiului Chișinău nr.230-c din 24 aprilie 2015 cu privire la numirea dlui Cazacu Pavel în funcția de director al Întreprinderii Municipale „Chișinăuproiect”.

Prin dispoziția Primarului General nr.29-dc din 20 ianuarie 2020 a fost încetat contractul individual de muncă nr.14 din 8 mai 2015, încheiat cu Cazacu Pavel, director al Întreprinderii Municipale „Chișinăuproiect”.

La 29 aprilie 2021 Institutului Municipal de Proiectări „Chișinăuproiect”, prin scrisoarea nr.01-156, a expediat și a adus la cunoștință pârâtului Cazacu Pavel raportul de control din 6 aprilie 2021 și Prescripția nr.2***** din 8 aprilie 2021, solicitând expedierea unei explicații cu privire la iregularitățile constatate în raportul de control în partea ce ține de salarizarea administratorului în perioada anilor 2016-2019, cu expunerea opiniei referitor la indicațiile din prescripție (f.d.25).

La rândul său, pârâtul Cazacu Pavel în răspunsul din 6 mai 2021, a invocat expirarea termenului de prescripție extinctivă dat fiind faptul că pretinsele iregularități în privința salarizării directorului institutului ar fi avut loc în perioada anului 2017 – primul trimestru al anului 2018, perioadă în care angajatorul (Consiliul municipal Chișinău, Primarul General) nu au formulat careva pretenții, inclusiv și după auditul intern din 2018, efectuat de Direcția generală finanțe a

Consiliului municipal Chișinău, cu întocmirea Actului privind controlul și analiza activității economico-financiare la Institutul Municipal de Proiectări „Chișinăuproiect” din 2 iulie 2018 (f.d.26-27).

La caz, prin acțiunea înaintată împotriva lui Cazacu Pavel, intervenient accesoriu Primăria municipiului Chișinău, la 3 februarie 2022, reclamantul Institutul Municipal de Proiectări „Chișinăuproiect” a solicitat încasarea din contul pârâtului Cazacu Pavel în beneficiul său a sumei de 115 886,50 lei ce constituie cheltuieli neîntemeiate constatate de Inspecția Financiară de pe lîngă Ministerul Finanțelor prin raportul din 06 aprilie 2021 și Prescripția nr.2***** din 8 aprilie 2021 (f.d.3-5).

Prin încheierea Judecătoriei Chişinău (sediul Centru) din 23 iunie 2023 a fost admisă cererea pârâtului Cazacu Pavel privind ridicarea excepției de tardivitate. S-a respins ca fiind depusă tardiv cererea de chemare în judecată înaintată de Institutul Municipal de Proiectări „Chișinăuproiect” împotriva lui Cazacu Pavel, intervenient accesoriu Primăria municipiului Chișinău, privind încasarea sumei.

Curtea de Apel Chișinău, prin decizia din 5 octombrie 2023, a admis recursul declarat de către Institutul Municipal de Proiectări „Chișinăuproiect”, a casat încheierea Judecătoriei Chişinău (sediul Centru) din 23 iunie 2023, cu respingerea cererii privind ridicarea excepției de tardivitate și a remis cauza civilă pentru judecare în fond, în același complet de judecată.

Instanța reține că, obiectul litigiului îl reprezintă încasarea prejudiciului material în mărime de 115 886,50 lei ce constituie plățile salariale plătite în perioada anului 2016 – trimestrul I al anului 2018 administratorului Institutului Municipal de Proiectări „Chișinăuproiect”, Cazacu Pavel, invocând drept temei prevederile art.262, 327, 328, 342, 344 și 354 din Codul muncii.

Reiterează instanța că norma consacrată la art.262 din Codul muncii, prevede că conducătorul unităţii poartă răspundere materială deplină pentru prejudiciul direct şi real pe care l-a cauzat unităţii, conform prezentului cod şi altor acte normative. În cazurile prevăzute de legislaţia în vigoare, conducătorul unităţii repară prejudiciul cauzat unităţii ca urmare a acţiunii sau inacţiunii sale culpabile. Calcularea acestui prejudiciu se efectuează în conformitate cu normele Codului civil.

La fel, articolele 327, 328, 342, 344 și 354 din Codul muncii, la care a făcut referire reclamantul, stabilesc că partea contractului individual de muncă (angajatorul sau salariatul) care a cauzat, în legătură cu exercitarea obligaţiilor sale de muncă, un prejudiciu material şi/sau moral celeilalte părţi repară acest prejudiciu conform prevederilor prezentului cod şi altor acte normative. Contractul individual şi/sau cel colectiv de muncă pot specifica răspunderea materială a părţilor. În acest caz, răspunderea materială a angajatorului faţă de salariat nu poate fi mai mică, iar a salariatului faţă de angajator – mai mare decît cea prevăzută de prezentul cod şi de

alte acte normative. Încetarea raporturilor de muncă după cauzarea prejudiciului material şi/sau a celui moral nu presupune eliberarea părţii contractului individual de muncă de repararea prejudiciului prevăzută de prezentul cod şi de alte acte normative;

partea contractului individual de muncă repară prejudiciul material pe care l-a cauzat celeilalte părţi în urma acţiunii sau inacţiunii sale ilegale şi culpabile, dacă prezentul cod sau alte acte normative nu prevăd altfel. Fiecare parte a contractului este obligată să dovedească cuantumul prejudiciului material care i-a fost cauzat;

pînă la emiterea ordinului (dispoziţiei, deciziei, hotărârii) privind repararea prejudiciului material de către salariatul în cauză, angajatorul este obligat să efectueze o anchetă de serviciu pentru stabilirea mărimii prejudiciului material pricinuit şi a cauzelor apariţiei lui. Pentru efectuarea anchetei de serviciu, angajatorul este în drept să creeze, prin ordin (dispoziţie, decizie, hotărâre), o comisie cu participarea specialiştilor în materie. Pentru stabilirea cauzei apariţiei prejudiciului material este obligatorie solicitarea unei explicaţii în scris de la salariat. Refuzul de a o prezenta se consemnează într-un proces-verbal semnat de cîte un reprezentant al angajatorului şi, respectiv, al salariaţilor. Salariatul are dreptul să ia cunoştinţă de toate materialele acumulate în procesul anchetei de serviciu;

reţinerea de la salariatul vinovat a sumei prejudiciului material care nu depăşeşte salariul mediu lunar se efectuează prin ordinul (dispoziţia, decizia, hotărârea) angajatorului, care trebuie să fie emis în termen de cel mult o lună din ziua stabilirii mărimii prejudiciului. Dacă suma prejudiciului material ce urmează a fi reţinută de la salariat depăşeşte salariul mediu lunar sau dacă a fost omis termenul menţionat la alin.(1), reţinerea se efectuează conform hotărârii (deciziei) instanţei de judecată. În cazul în care angajatorul nu respectă modul stabilit pentru repararea prejudiciului material, salariatul este în drept să se adreseze în instanţa de judecată. În caz de apariţie a divergenţelor privind modul de reparare a prejudiciului material, părţile sînt în drept să se adreseze în instanţa de judecată în termen de un an din ziua constatării mărimii prejudiciului;

se consideră litigii individuale de muncă divergenţele dintre salariat şi angajator privind: a) încheierea contractului individual de muncă; b) executarea, modificarea şi suspendarea contractului individual de muncă; c) încetarea şi nulitatea, parţială sau totală, a contractului individual de muncă; d) plata despăgubirilor în cazul neîndeplinirii sau îndeplinirii necorespunzătoare a obligaţiilor de către una din părţile contractului individual de muncă; e) rezultatele concursului; f) anularea ordinului (dispoziţiei, deciziei, hotărârii) de angajare în serviciu, emis conform art.65 alin.(1);

În ansamblu, normele de drept enunțate reglementează obligația uneia dintre părțile contractului individual de muncă de a repara prejudiciul cauzat celeilalte

părți, cît și modul și procedura de recuperare a prejudiciului material cauzat de către salariat, și modalitatea de soluționare a litigiilor individuale de muncă. Răspunderea materială în dreptul muncii este o formă a răspunderii civile contractuale, care rezidă în obligaţia uneia dintre părţile contractului individual de muncă de a repara prejudicial cauzat celeilalte părţi, în legătură cu exercitarea obligaţiilor asumate prin contractul individual de muncă. De altfel, răspunderea materială pentru prejudiciul cauzat uneia dintre părţi în timpul executării contractului individual de muncă are natură juridică a unei varietăţi a răspunderii civile contractuale, cu particularităţile determinate de specificul reporturilor juridice de muncă

Este inerent a specifica că, prin prisma art.1 şi 3 din Codul muncii, angajatorul este persoana juridică sau fizică care angajează salariaţi în bază de contract individual de muncă şi că dispoziţiile Codului muncii se aplică atît salariaţilor, cetăţeni ai Republicii Moldova, cît şi salariaţilor cetăţeni străini sau apatrizi încadraţi în muncă în baza unui contract individual de muncă, astfel prevederile Codului muncii privind recuperarea prejudiciului, inclusiv şi cel cauzat angajatorului, se aplică în toate litigiile apărute la întreprinderi, instituţii, organizaţii, indiferent de tipul de proprietate şi forma juridică de organizare.

Din lucrările dosarului se atestă că pârâtul Cazacu Pavel a fost numit în funcția de director al Întreprinderii Municipale „Chișinăuproiect” în baza contractului individual de muncă nr.148 din 8 mai 2015, încheiat cu Consiliul municipal Chișinău, în calitate de fondator al Institutului Municipal de Proiectări „Chișinăuproiect”, care și deține calitatea de angajator.

Analizând întregul material probator administrat în cauză prin prisma normelor de drept enunțate și a argumentelor invocate de către reclamant în cererea de chemare în judecată, instanța de judecată consideră că în prezenta cauză nu au fost stabilite prezenţa condiţiilor normelor de drept material la care a făcut referire reclamantul pentru încasarea din contul pârâtului Cazacu Pavel în beneficiul Institutului Municipal de Proiectări „Chișinăuproiect” a sumei de 115 886,50 lei ce constituie cheltuieli neîntemeiate constatate de Inspecția Financiară de pe lîngă Ministerul Finanțelor prin raportul din 06 aprilie 2021 și Prescripția nr.2***** din 8 aprilie 2021.

Or, răspunderea patrimonială poate avea ca obiect repararea prejudiciului material produs doar angajatorului, la caz Consiliului municipal Chișinău.

În principiu, prejudiciul material cauzat unităţii din vina conducătorului ei se repară în condițiile Codului muncii şi ale altor acte normative în vigoare, și numai proprietarul unităţii decide dacă conducătorul acesteia va repara prejudiciul material cauzat. La fel, proprietarul unităţii este în drept să reţină suma prejudiciului material de la conducătorul unităţii numai în baza hotărârii (deciziei) instanţei de judecată.

Nu este întemeiat și se respinge argumentul reprezentantului reclamantului expus întru susținerea poziției precum că suma pretinsă constituie cheltuieli

neîntemeiate constatate de Inspecția Financiară de pe lîngă Ministerul Finanțelor prin raportul din 06 aprilie 2021 și Prescripția nr.2***** din 8 aprilie 2021.

Or, încălcările constatate de Inspecția Financiară au fost anterior stabilite și în urma controlului efectuat de Direcția generală finanțe a Consiliului municipal Chișinău, care este fondatorul Institutul Municipal de Proiectări „Chișinăuproiect", fiind întocmit Actul privind controlul și analiza activității economico-financiare la Institutul Municipal de Proiectări „Chișinăuproiect" din 2 iulie 2018 (f.d.26-27).

Însă, procedura judiciară de încasare a prejudiciului material cauzat de către salariat nu a fost declanşată de către angajatorul Consiliul municipal Chișinău. În circumstanțele expuse, instanța va acorda credibilitate alegațiilor avocatului pârâtului expuse în referință și susținute în ședința de judecată.

Din cele expuse, instanţa de judecată conchide că este necesar de a respinge ca neîntemeiată cererea de chemare în judecată înaintată de către Institutul Municipal de Proiectări „Chișinăuproiect" împotriva lui Cazacu Pavel, intervenient accesoriu Primăria municipiului Chișinău, privind încasarea sumei în mărime de 115 886,50 lei.

În conformitate cu art. 236, art.238-241 Cod de procedură civilă al Republicii Moldova, instanţa de judecată,-

**H O T Ă R Ă Ş T E :**

Se respinge ca neîntemeiată cererea de chemare în judecată înaintată de către Institutul Municipal de Proiectări „Chișinăuproiect" împotriva lui Cazacu Pavel, intervenient accesoriu Primăria municipiului Chișinău, privind încasarea sumei.

Hotărârea este cu drept de atac la Curtea de Apel Chişinău, în termen de 30 zile din momentul pronunţării dispozitivului, prin intermediul Judecătoriei Chişinău (sediul Centru).

Preşedinte de şedinţă,
Judecător Natalia Mămăligă